

Rajattu lääkkeenmääräminen

1. Vastaajan taustaorganisaatio

Vastaajien määrä: 1

- Auli Juntumaa, yksityislääkäri

2. Arvioi ehdotusta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 b §:n muutoksiksi. Muutokset on merkitty kursivoituina.

Vastaajien määrä: 1

	Tarkoituksenmukainen	Melko tarkoituksenmukainen	Melko epätarkoituksemukainen	Epätarkoituksemukainen	En osaa sanoa	Yhteensä	Keskiarvo
Kunnan tai kuntayhtymän järjestämisvastuulle kuuluvissa terveydenhuollon avohoidon palveluissa työskentelevällä sairaanhoitajalla, jolla on riittävä käytännön kokemus ja joka on suorittanut valtioneuvoston asetuksella säädettävän lisäkoulutuksen, on rajattu oikeus määrätä apteekista hoidossa käytettäviä lääkkeitä hoitamalleen potilaalle.	0	0	0	1	0	1	4
Oikeus koskee myös sopimuksen perusteella hankittavia terveydenhuollon avohoidon palveluja.	0	0	0	1	0	1	4
Yhteensä	0	0	0	2	0	2	4

3. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Sairaanhoitajan koulutus pohja ei ole riittävä diagnostiikkaan, joka on edellytys lääkehoidosta päättämiseen. Kokemus hoitotyöstä tuo kyllä arvokasta kliinistä silmää, mutta ei syvennä lääketieteellistä tietopohjaa. Rajatun lääkkeenmääräämisen lisäkoulutus ei ole riittävä.

Sairauksien kirjo voi olla laaja aivan samantyyppisin oirein, potilaalla voi olla samaan aikaan eri sairauksia ja diagnosoimattomia sairauksia. Lapsilla ja vanhuksilla oireet voivat olla epätyypillisiä ja lääkkeet saattavat muuttaa oirekuvaa. Kokonaisuus on moniulotteinen ja työ vaikeaa ja vaativaa lääkärillekin.

Hoitajareseptilainsäädäntö yksinkertaistaa asioita huolestuttavalla tavalla.

Luonnos muutosehdotuksiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin (559/1994)

4. Mitä muuta haluatte sanoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 23 b §:n muuttamisesta?

Ei vastauksia.

5. Arvioikaa ehdotusta asetuksen 5 §:n ja 10 §:n muutoksiksi. Muutokset on merkitty kursivoituina.

Vastaajien määrä: 1

	Tarkoituksenmuutokset	Melko tarkoituksenmuutokset	Melko epätarkoitukset	Epätarkoitukset	En osaa sanoa	Yhteensä	Keskiarvo
5 § Rajattu lääkkeen määrääminen Sairaanhoidaja, terveydenhoitaja ja kättilö määräävät lääkettä vaikuttavan aineen, vahvuuden ja lääkemuodon perusteella taikka lääkevalmisteen kauppanimellä myyntiluvallisena pakkauksena liitteessä 1 lueteltuihin tautitiloihin.	0	0	0	1	0	1	4
Sairaanhoidaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa määrätä erityislupavalmisteita.	1	0	0	0	0	1	1
10 § Lääkkeen määrääminen Sen estämättä, mitä 4 momentissa säädetään, sairaanhoidaja, terveydenhoitaja tai kättilö saa määrätä lääkettä naisen äkillisen komplisoitumattoman virtsatietulehduksen hoitoon puhelinhaastattelun perusteella.	0	0	0	1	0	1	4
Yhteensä	1	0	0	2	0	3	3

6. Voitte halutessanne perustella vastauksenne:

Vastaajien määrä: 1

- Ongelma on, että kysymyspatterin avulla hoitaja ei aina voi luotettavasti erottaa virtsatietulehdusta muista samantyyppisiä oireita aiheuttavista tiloista.

Käytännön työssä etenkin gynekologiset syyt ovat osoittautuneet ongelmallisiksi. Joukossa on sekä munasarjattä kohtuperäisiä syitä mutta myös esimerkiksi ulkosynnyttimien ihosairauksia. Myös umpilisäkkeen tulehduksia on jäännyt havaitsematta hoitajan tavatessa potilaan.

Potilaan tilan arvioiminen puhelimitse on vielä virhealttiimpaa. Yleisesti se edellyttää kliinistä kokemusta lääkärin työstä, ja silloinkin se soveltuu vain rajatusti käytettäväksi.

7. Arvioi ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 1 antibiootteja. Sairaanhoidaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa aloittaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille.

Vastaajien määrä: 1

	Tarkoituksenmuuttaminen	Melko tarkoituksenmuuttaminen	Melko epätarkoitukseenmuuttaminen	Epätarkoitukseenmuuttaminen	En osaa sanoa	Yhteensä	Keskiarvo
J01FA10, atsitromysiini; klamydia	0	0	0	1	0	1	4
J01XE01, nitrofurantoiini; äkillinen, komplisoitumaton alempien virtsateiden tulehdus muuten terveellä 18-65-vuotiaalla naisella, ei miehille, ei raskaana oleville	0	0	0	1	0	1	4
Yhteensä	0	0	0	2	0	2	4

Luonnos muutosehdotuksiksi lääkkeen määräämisestä annettuun sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen (1088/2010)

8. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Viittaan edelliseen vastaukseen. Muita samanaikaisia ongelmia voi olla vaikea tunnistaa.

Antibioottien käyttöä tulee rajoittaa vain välttämättömään lisääntyvän antibioottiresistenssin vuoksi, ja ne tulee pitää lääkärin käsissä.

9. Arvioi ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 1 tällä hetkellä sisältyviin antibiootteihin liittyviä tautitiloja. Sairaanhoidaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa aloittaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille.

Vastaajien määrä: 1

	Tarkoituksenmuuttaminen	Melko tarkoituksenmuuttaminen	Melko epätarkoitukseenmuuttaminen	Epätarkoitukseenmuuttaminen	En osaa sanoa	Yhteensä	Keskiarvo
J01DB01, kefaleksiini; nieluviljelyllä tai StrA-pikatestillä varmen-netun nielutulehduksen hoito, kun potilaalla on penisilliiniallergia, rintatulehdus imettävällä	0	0	0	1	0	1	4
S01AA01, kloramfenikoli; märkäinen silmän sidekalvon tulehdus, näärännäppy/luomirakkula	0	0	0	1	0	1	4
Yhteensä	0	0	0	2	0	2	4

10. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Pikatestit (pika-streptokokkiA, CRP jne) eivät aina riitä erottamaan virus- ja bakteeritauteja ja lieviä ja vakavia tautitiloja toisistaan vaan tarvitaan potilaan lääketieteellinen kliininen tutkimus. Erotusdiagnostiikka edellyttää lääkärin koulutusta.

Ongelmallisiksi ovat osoittautuneet mm. nielupaise ja nielun alueen pahanlaatuiset muutokset. Kurkkukivun syy saattaa olla myös esimerkiksi kilpirauhastulehdus, joka jää helposti tunnistamatta. Kovassakin kurkkukivussa nielun tutkimuslöydös voi olla rauhallinen ja pikatestit negatiiviset, mutta vasta takarinoskopia (nenänielun tähyystys) paljastaa ärhkän tulehduksen. Tämä edellyttää lääkärin osaamista.

Silmätulehdusdiagnostiikassa ongelmia on ollut silmälääkärin arviota ja joskus erittäin kiireellistäkin hoitoa vaativissa tilanteissa sekä yleissairauksiin liittyvissä silmäoireissa. Silmäoire saattaa olla vain osa muuta, vakavaa infektiota.

11. Arvioikaa ehdotusta tarkentaa asetuksen liitteeseen 1 tällä hetkellä sisältyviin antibiootteihin liittyviä ikärajoituksia.

Vastaajien määrä: 1

	Tarkoituksenmuuttaminen	Melko tarkoituksenmuuttaminen	Melko epätarkoitukseen mukainen	Epätarkoitukseen mukainen	En osaa sanoa	Yhteensä	Keskiarvo
J01CA08, pivmesillinaami; äkillinen, komplisoitumaton alempien virtsateiden tulehdus muuten terveellä 18-65-vuotiaalla naisella, ei miehille, ei raskaana oleville	0	0	0	1	0	1	4
J01EA01, trimetopriimi; äkillinen, komplisoitumaton alempien virtsateiden tulehdus muuten terveellä 18-65-vuotiaalla naisella, ei miehille, ei raskaana oleville	0	0	0	1	0	1	4
Yhteensä	0	0	0	2	0	2	4

Asetuksen liite 1: Lääkityksen aloittaminen

12. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Viitataan aiempiin vastauksiin.

Trimetopriimin resistenssitilanne on huononemassa, eikä sitä voi välttämättä enää pitää suositeltavana valintana.

13. Arvioikaa ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 1 uutena ryhmänä allergialääkkeitä lääkärin aiemmin diagnosoimaan allergiseen nuhaan. Sairaanhoidaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa aloittaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille.

Ei vastauksia.

14. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Antihistamiineja voi pienissä erissä ostaa käsikauppavalmisteina.

Kun lääkäri diagnosoi allergisen nuhan, hän samalla ohjeistaa potilaan ja kirjoittaa reseptit. Erillistä reseptin kirjoittajaa ei tarvita.

Jos tila pitkitty, jatkoarvio kuuluu lääkärille.

15. Arvioikaa ehdotusta lisätä rokote asetuksen liitteeseen 1 ja poistaa siitä rokote.

Vastaajien määrä: 1

	Tarkoituksenmuksinen	Melko tarkoituksellinen	Melko epätarkoituksemukainen	Epätarkoituksemukainen	En osaa sanoa	Yhteensä	Keskiarvo
Lisätään: J07BA01, inaktivoitu puutiaisivotulehdusrokote	0	0	0	0	1	1	5
Poistetaan: J07BK, vesirokkrokote	0	0	0	0	1	1	5
Yhteensä	0	0	0	0	2	2	5

16. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Rokotteet ovat terveydenhoitajan työosaa, mutta sähköinen resepti tekee hoitajareseptin tarpeettomaksi.

17. Arvioikaa ehdotusta muuttaa asetuksen liitteeseen 1 tällä hetkellä sisältyviin ehkäisyvalmisteisiin liittyviä ikärajoituksia.

Ei vastauksia.

18. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Ehkäisyn aloittaminen riskitietojen osalta soveltuvalla potilaalle onnistuu yhteistyössä lääkärin kanssa sähköisellä reseptillä. Myös kierukan osalta tulee samalla arvioida soveltuvuus sekä tilanteet, jotka voisivat tarvita lisäselvityksiä.

E-pillerin tai hormonikierukan käyttö lääkkeenä esim. kipujen tai vuotojen hoidossa edellyttää joka tapauksessa lääkärin harkinnan, mahdolliset lisäselvitykset ja hoitomenetelmän valinnan.

19. Arvioikaa ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 1 sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeitä. Sairaanhoidtaja, terveydenhoitaja ja kättilö jatkavat lääkkeitä lääkärin tekemän diagnoosin ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Sairaanhoidtaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa jatkaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille.

Ei vastauksia.

20. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Sydän- ja verisuonisairauksien osalta hoitajan tarkoituksenmukainen työpanos on ennaltaehkäisy- ja valistustyö, hoitotyö sekä erittäin tärkeänä osa-alueena erikoiskoulutetun hoitajan tekemä seuranta, jolloin hoitomyöntyyvyys ja tulokset paranevat. Näitä erityispätevyyksiä onkin jo laaja kirjo.

Lääkityksen aloitus ja lääkevalinnat kuuluvat lääkärille. Lääkeannoksen säätö onnistuu hyvin yhteistyössä lääkärin kanssa, eikä vaadi hoitajan erillisiä reseptioikeuksia.

Kansainvälisissä tutkimuksissa on jonkin verran seurattu tuloksia myös hoitajien itsenäisesti aloittaman hoidon osalta. Lyhytaikaisessa seurannassa esimerkiksi verenpaine- ja sokeritasot laskevat suotuisasti. Tämä onkin ennakoitavissa, mutta se ei riitä mittariksi potilaan kokonaisterveydentilan tai liitännäissairauksien kehittymisen ja muiden samanaikaisten sairauksien kannalta. Joitakin yksittäisiä parametreja seuraamalla ajautudutaan helposti virheellisiin johtopäätöksiin. Olennaista on sairauksien patofysiologian tuntemus ja optimaalisen hoidon löytäminen. Ei ole mitään syytä siirtää tätä kokonaisuutta lääkärin sijaan toisenlaiselle tietopohjalle.

Yhteenvetot kansainvälisistä tutkimuksista vahvistavat, että hoitajan työpanos on tehokkain potilasta tukevassa seurannassa, ei reseptin kirjoittamisessa. Yhteistyö lääkärin kanssa tuottaa parhaat tulokset.

21. Arvioikaa ehdotusta täsmentää asetuksen liitteeseen 1 tällä hetkellä sisältyvien beetasalpaajien ATC-luokkaa C07. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö jatkavat lääkkeitä lääkärin tekemän diagnoosin ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa jatkaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille.

Ei vastauksia.

22. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Viittaa edelliseen.

Krooniset sairaudet ovat moni-ilmeisiä, muut sairaudet ja lääkkeet voivat muuttaa oirekuvaa, ja tarkoituksenmukaiset lääkeyhdistelmät ovat haasteellisiä. Hoidon tarve voi muuttua ja lääkkeelle voi ilmetä vasta-aiheita.

Tieto lisääntyy, hoitosuositukset muuttuvat, ja markkinoille tulee uusia lääkkeitä. Lääkehoito kuuluu lääkärille, joka peruskoulutuksensa pohjalta voi nopeasti sisäistää uudet tiedot.

23. Arvioikaa ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 1 tällä hetkellä sisältyviin sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeisiin liittyviä tautitiloja. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö jatkavat lääkkeitä lääkärin tekemän diagnoosin ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa jatkaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille.

Ei vastauksia.

24. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Viittaa edelliseen.

25. Arvioikaa ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 1 diabeteslääkkeitä tyypin 2 diabeteksen hoitoon. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö jatkavat lääkkeitä lääkärin tekemän diagnoosin ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa jatkaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille.

Ei vastauksia.

Asetuksen liite 1: Lääkityksen jatkaminen hoitosuunnitelman mukaisesti (Sairaanhoitaja ei voi aloittaa näitä lääkityksiä.)

26. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Viittaa aiempiin.

Parhaat tulokset saadaan diabeteshoitajan ja lääkärin yhteistyöllä. Tällöin myös lääkehoidon säätäminen hoitajan toimesta onnistuu, mutta lääkärin tekemä sähköinen resepti riittää tähänkin.

27. Arvioikaa ehdotusta laajentaa asetuksen liitteeseen 1 tällä hetkellä sisältyviä ATC-luokkia R03BA ja R03AC sekä lisätä liitteeseen 1 hengityselinten sairauksien lääkkeitä. Sairaanhoidaja, terveydenhoitaja ja kättilö jatkavat lääkkeitä lääkärin tekemän diagnoosin ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Sairaanhoidaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa jatkaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille. Glukokortikoidien ikäraja on 15-vuotta.

Ei vastauksia.

28. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Kuten aiemmin.

29. Arvioikaa ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 1 hengityselinten sairauksien lääkkeisiin liittyviä tautitiloja. Sairaanhoidaja, terveydenhoitaja ja kättilö jatkavat lääkkeitä lääkärin tekemän diagnoosin ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Sairaanhoidaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa jatkaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille.

Ei vastauksia.

30. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Viittaa aiempiin.

31. Arvioikaa ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 1 uutena ryhmänä allergialääkkeitä lääkärin aiemmin diagnosoimaan allergiseen nuhaan ja adrenaliinikynä anafylaktisen reaktion ensihoitoon. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö jatkavat lääkkeitä lääkärin tekemän diagnoosin ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa aloittaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille. Kortikosteroidien ikäraja on 15-vuotta.

Ei vastauksia.

32. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Käsikauppavalmisteiden osalta hoitajareseptiä ei tarvita. Jos lääkeshoidon tarve todetaan, lääkäri voi tehdä reseptit. Lääkeshiden pidentynyt voimassaolo ja sähköinen resepti riittävät tarkoituksenmukaiseen toimintaan.

Anafylaktisen reaktion saaneella potilaalla tulisi olla adreanllini-autoinjektori itsellään ja ohjeet sen käyttöön. Ensihoidossa adranliini kuuluu joka tapauksessa lääkevalikoimaan.

33. Arvioikaa ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 1 uutena ryhmänä kipulääkkeitä lääkärin arvioimaan pitkäaikaiseen kipuun. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö jatkavat lääkkeitä lääkärin tekemän diagnoosin ja hoitosuunnitelman mukaisesti. Sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja kättilö eivät saa jatkaa näitä lääkkeitä alle 12-vuotiaille lapsille.

Ei vastauksia.

34. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Käsikauppavalmisteet riittävät hoitajan suosituksina. Myös näillä lääkkeillä voi olla vakavia haittoja ja hoidon esteitä, ja toki niiden laajaa vapaata saatavuutta pitäisi yleisestikin pohtia. Pitkäaikaiskäytön arvio kuuluu lääkärille.

35. Arvioikaa ehdotusta muuttaa asetuksen liitteeseen 1 tällä hetkellä sisältyviin ehkäisyvalmisteisiin liittyviä ikärajoituksia.

Ei vastauksia.

36. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Viitataan aiempiin. Kaikki lääkehoitoon liittyvä kuuluu lääkäriyhteistyöhön. Kierukan asettamista ja aiheita hoitaja ei voi arvioida. Päätös kuuluu aina toimenpiteitä tekeväälle lääkärille (yhteistyössä potilaan kanssa).

37. Arvioikaa ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 2 optikon vastaanottoaan varten hankittavissa oleva lääke.

Ei vastauksia.

38. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Ei vastauksia.

39. Arvioikaa ehdotusta lisätä asetuksen liitteeseen 3 suuhygienistin vastaanottoaan varten hankittavissa olevia lääkkeitä ja desinfektioaine.

Ei vastauksia.

40. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Ei vastauksia.

41. Mitä muuta haluatte sanoa luonnoksesta lääkkeen määräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muutosehdotuksiksi?

Ei vastauksia.

42. Arvioikaa ehdotusta koulutusasetuksen 4 §:n, 6 §:n ja 7 §:n muutoksiksi. Muutokset on merkitty kursivoituina.

Vastaajien määrä: 1

	Tarkoituksenmuutokset	Melko tarkoituksenmuutokset	Melko epätarkoituksenmuutokset	Epätarkoituksenmukainen	En osaa sanoa	Yhteensä	Keskiarvo
4 § Koulutuksen sisältö: Opiskelija saa lääkkeen-määräämiskoulutusta suorittaessaan korkeakoulun päätöksen mukaisesti lukea hyväksyen muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa taikka muussa oppilaitoksessa suorittamiaan opintoja sekä korvata lääkkeenmääräämis-koulutukseen kuuluvia opintoja muilla samantasoisilla opinnoilla.	0	0	1	0	0	1	3
6 § Kelpoisuus koulutukseen: Koulutukseen otettavalla tulee olla vähintään kolmen vuoden käytännön kokemus sillä tehtävälueella, jolla hän tulee lääketta määräämään.	0	0	1	0	0	1	3
7 § Todistus: Korkeakoulu antaa opiskelijalle todistuksen koulutuksen suorittamisesta. Todistukseen merkitään koulutuksen laajuus, osaamiskokonaisuudet ja niiden näyttö, tieto koulutukseen sisältyvää käytännön opiskelua ohjanneesta lääkäristä, tieto 4 §:n 3 momentissa tarkoitetuista hyväksiluetuista ja korvatuista opinnoista sekä tieto siitä, että kyseessä on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 14 §:n 3 momentissa tarkoitettu rajatun lääkkeenmääräämisen erikois pätevyyden edellyttämä koulutus.	0	0	0	1	0	1	4
Yhteensä	0	0	2	1	0	3	3,33

43. Voitte halutessanne perustella vastauksenne

Vastaajien määrä: 1

- Sairaanhoidajan työkokemus voi tuoda näkemyksen siitä, miten asiat yleensä eri tilanteissa menevät, mutta se ei tuo lääketieteellistä teoreettista pohjaa eikä kouluta erotusdiagnostiikkaan.

Sairaanhoidajan koulutuksen pohjalle ei voi tällä tavoin rakentaa farmakologian opintoja. Ne jäävät irralliseksi saarekkeeksi lääketieteen kokonaisuudesta.

44. Mitä muuta haluatte sanoa luonnoksesta lääkkeen määräämisen edellyttämästä koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muutosehdotuksiksi?

Vastaajien määrä: 1

- Asiasta tehdyt tutkimukset eivät ole osoittaneet taloudellista hyötyä edes edelläkävijämaa Britanniassa. Koulutus ei näyttäisi olevan kannattavaa. Kulut saattavat jopa nousta, sillä hoitajalla aikaa potilaan kanssa kuluu enemmän, kontrolleja ja potilaiden paluita takaisin on enemmän ja vakavia sairaustiloja jää havaitsematta.

Tehdyt tutkimukset hoitajavastaanotoista ovat valtaosin kyselyjä, eivätkä ne kuvaa tuloksellisuutta lääketieteelliseltä kannalta. Lyhyen aikavälin seuranta ei riitä. Jonkin verran on pidempiä seurantoja, joista puuttuvat potilaan kokonaisterveydentilan ja muun lääkityksen arviot.

On myös ymmärrettävä, että tavallisuudestaan huolimatta infektiodiagnostiikka on vaikeaa. Siinä on lukuisia sudenkuoppia, jotka ovat vaativia lääkärinkin koulutuksella.

Esimerkiksi korvan tutkiminen on vaikeaa. Kuumeisella, korvakipuisella potilaalla voi olla samaan aikaan aivan toinen vakava infektio. Vaaraalliset oireet voivat olla varsin huomaamattomia, mutta kuitenkin potilaan tilan nopea vaikeutuminen on mahdollista. Erityisen salakavalina ovat lasten ja vanhusten epätyypilliset ja lievät oireet.

STM:n selvityksissä hoitajien työtä on arvioitu sairaskertomuksista jälkikäteen. Näin ei voida tietää, miten hoitaja on todellisuudessa potilaan tutkinut, mitä nähnyt ja ymmärtänyt ja onko erotusdiagnostisia vihjeitä nähty lainkaan. Sama epävarmuus on maailmalla tehdyissä tutkimuksissa. Algoritmit eivät riitä jos tietopohja ja kiiniset tutkimustaidot eivät ole riittäviä.

Itä-Suomen yliopiston selvitys (Vartiainen, Kankaanpää 2017) aiheesta nojaa olettamaan erilaisten potilaiden varsin laajamittaisesta siirrosta lääkäreiltä hoitajille, lähinnä infektiopotilaiden ja kroonikkojen osalta. Tällainen tehtävänsiirto ei ole mahdollista, sillä toiminta edellyttää asianmukaista diagnostiikkaa. Kroonisissa sairauksissa muutokset voivat edetä hiipien.

Yhteenvetona kansainvälisestä kirjallisuudesta voi todeta, että monialainen yhteistyö, laadukas, pätevä ja potilaan kohtaava hoitotyö sekä lääketieteellinen asiantunemus (lääkäri) yhdessä tuottavat parhaat tulokset sekä taloudellisesti että potilaan kannalta.

Hoitajakuntamme on hyvin koulutettua, erinomaista ja täysin korvaamatonta. On kuitenkin olennaista, että he tekevät koulutuksensa mukaista työtä - ja lääkäri omaansa.

Asetuksen liite 2: Optikon vastaanottoaan varten hankittavissa olevat lääkkeet

Asetuksen liite 3: Suuhygienistin ammatinharjoittamistaan varten hankittavissa olevat lääkkeet

Luonnos muutosehdotuksiksi lääkkeen määräämisen edellyttämästä koulutuksesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (1089/2010)